

راهنمای تدوین ایده‌های نوآورانه آموزشی

ردیف	بخش	اجزا	پیشنهادهات
۱	عنوان ایده	عنوان ایده شما می‌تواند عبارتی کاملاً خلاقانه باشد و باید اثربخشی آن برای افراد مختلف در هنگام شنیدن را مد نظر قرار داشته باشید اما بهتر است در عین حال به یک سری قواعد کلی که در بخش پیشنهادات به آن اشاره شده توجه کنید.	همانند هر محتوای علمی، ایده شما بهتر است در صورت امکان عنوانی داشته باشد که پاسخ به سؤالات روشن‌گر هر مطالعه‌ای را در برداشته باشد: (البته عبارت چه زمانی و در چه مکانی می‌تواند با توجه به عملی نشدن بسیاری از ایده‌ها بنا به محتوای کلی ذکر نشوند) (۱) چه کاری می‌خواهید انجام دهید و چگونه؟ (what) (۲) گروه هدف شما کیست؟ (who) (۳) چرا می‌خواهید این کار را انجام دهید؟ (why) (۴) کجا می‌خواهید این کار را انجام دهید؟ (where) (۵) چه زمانی می‌خواهید این کار را انجام دهید؟ (when) عنوان ایده شما باید به نوعی برای مخاطبین جذاب باشد. به عنوان مثال اگر آماده سازی یک بسته آموزشی را پیشنهاد می‌دهید شاید جالب باشد که یک اسم تجاری برای آن انتخاب کنید و آن را در عنوان ذکر کنید! در هر صورت عنوان ایده اولاً باید جذاب باشد، و ثانیاً باید بیانگر ویژگی‌های کلی محتوای ایده شما باشد
۲	نیاز آموزشی مورد نظر و اهداف	بیان کنید که چطور ایده شما به یک نیاز در فرآیند آموزش، پاسخ می‌دهد. همچنین فاصله بین عملکرد فعلی و ایده آل فراگیر را بیان کنید و در نهایت در یک جمله دلیل خود را برای تغییر پیشنهادی بیان کنید	به صورت شفاف بیان کنید که چرا نیاز به تغییر را احساس می‌کنید و با چه استدلالی بروز آن را ضروری می‌دانید. درجه عمومی بودن مشکل هدف را بیان کنید؛ به شواهد مختلف (ترجیحاً از منابع چاپ شده) اشاره کنید که این مشکل توسط افراد درگیر در فرآیند آموزش تجربه شده است. فاصله بین نتایج فعلی حاصل از فرآیند آموزشی هدف و نتایج مطلوب را بنویسید.
	کاربرد ایده	اهداف کاربردی که بدنبال عملی شدن ایده انتظار دارید به آنها دست پیدا کنید را بیان کنید	توضیح دهید نتایج حاصل از عملی شدن ایده شما خود را به چه شکلی در فرآیند آموزش نشان می‌دهند. به عنوان مثال اگر ایده شما در خصوص مهارت‌های تشخیص افتراقی دانشجویان پزشکی در مقطع اینترنتی است، ممکن است ایده شما موجب بهبود عملکرد دانشجویان در آزمون های OSCE و عملکرد بهتر در بخش‌های آموزشی شود و ارتقای آرایه خدمات به بیماران شود.

		اهداف کاربردی شما باید به گونه‌ای معین شوند که پس از انجام مداخلات، به صورت قابل اندازه‌گیری چه مستقیم و چه غیرمستقیم، دستیابی به آن‌ها قابل بررسی باشد.	
۳	مرور تجربیات مشابه	با استفاده از روش های اصولی جست و جو در پایگاه‌های داده‌ی معتبر، مطالعاتی را مرور کنید که می‌تواند به نوعی با ایده شما دارای اشتراکاتی باشد.	منابع را مرور کنید و بدنبال تجربیات مشابه با آن چه بنوعی در ارتباط با ایده شما، چه از لحاظ نیاز هدف و چه فرآیند اجرایی هست باشید. فرقی نمی کند این تجربه مربوط به داخل یا خارج کشور باشد و یا حتی خارج از حوزه آموزش علوم پزشکی، اگر با ایده شما مرتبط است آن را بررسی کنید! این کار به شما فرصت می دهد تا نسبت به برخی مسائل که در ذهن دارید دید بهتری داشته باشید، نتیجه برخی مداخلات را تا حدی واقع بینانه پیش بینی کنید و با اشتباهات رایجی که ممکن است شما هم به آن ها دچار شوید آشنا شوید. در واقعی با این کار به قول نیوتون بر شانه‌های غول ایستاده‌اید و آینده را بهتر دیده‌اید!
۴	وجه تمایز و نوآوری ایده حاضر در قیاس با تجربیات مشابه	در این بخش بطور مختصر بیان کنید نوآوری و خلاقیت ایده شما در قیاس با فرآیندهای مشابه در چیست و بطور مشخص به چه دلیلی ایده خود را نوآورانه می دانید؟	به ساده ترین زبان ممکن، چرا فکر می کنید ایده شما نوآورانه است؟ این مساله به این معنا نیست که ایده شما نباید تاکنون هیچ جا و هیچ مکانی فرآیند مشابه داشته باشد. بلکه ایده شما می تواند در ابعاد مختلف با فرآیندهای مشابه دیگر شباهت هایی نیز داشته باشد اما تغییراتی در آن شکل گرفته که می تواند موجب افزایش بهره وری در آن، بخصوص با تمرکز بر محیط و امکاناتی که ایده را براساس آن طراحی کرده اید شده باشد. این تفاوت ها و نوآوری های عمده‌تا در فرآیند اجرای ایده باید وجود داشته باشد. اعم از نوآوری در استفاده بهینه از منابع انسانی و مادی، زمانبندی های کارآمدتر، استفاده از ابزارهای نوآورانه در فرآیند آموزش و...
۵	گروه مخاطب و سطح آموزشی اجرای ایده	گروه مخاطب اصلی که مورد هدف انجام مداخلات قرار می‌گیرند را مشخص کنید، نقش گروه‌های مختلف را در فرآیند اجرایی شدن ایده بیان کنید، افرادی که بطور مستقیم و غیرمستقیم از عملی شدن ایده تأثیر می پذیرند و سطح ساختاری آموزشی مورد هدف جهت اجرای ایده	مداخله اصلی ایده شما بر کدام گروه ذی‌نفعان فرآیند آموزش اجرا می‌شود؟ بطور مستقیم بر عملکرد آموزشگران تأثیر می‌گذارد یا دانشجویان؟ چه افرادی با چه جایگاه آکادمیکی باید با شما همکاری کنند؟ مدیر گروه‌های آموزشی یا معاونین آموزشی؟ آیا در اثر اجرای ایده معاونت‌های دیگر در سطوح مختلف آکادمیک هم باید با شما همکاری کنند؟

		اعم از کلاس درس، گروه آموزشی، دانشکده، دانشگاه و.... را مشخص کنید.	سطح اجرای ایده شما به چه شکل است؟ هدف یک کلاس درس در یک ورودیست یا بطور کلی یک مقطع از یک رشته تحصیلی در یک دانشکده؟
۶	فرآیند اجرای ایده	جزئیات مراحل اجرای ایده به صورت گام به گام، همچنین منابع و امکانات لازم برای فاز اجرایی اعم از منابع مالی، انسانی... و نیز آرایه زمانبندی پیش بینی شده و محل اجرایی شدن ایده (کلاس درس، آزمایشگاه، بخش های آموزشی بیمارستان و...)، از مواردی است که در این بخش باید به آن پرداخته شود.	در این بخش باید ایده خود را بیان کنید! به قابل فهم ترین شکل ممکن توضیح دهید که می خواهید چه کاری انجام دهید؟ به چه شکلی و با چه ابزاری می خواهید فرآیند آموزش را دستخوش تغییر کنید؟ به چه منابع (اعم از انسانی، مالی و...) و چه امکاناتی نیاز دارید؟ مثلاً اگر به فکر اضافه کردن یک واحد جدید آموزشی در برنامه درسی هستید، آیا نیاز به جذب نیروی انسانی جدید هست؟ یا نیروی فعلی با همین وضعیت فعلی و یا کسب مهارت از طریق دوره های آموزشی می تواند نیاز شما را برطرف کند؟ از چه ابزارهایی برای اجرای ایده استفاده می کنید؟ به عنوان مثال اگر ایده در حیطه یادگیری یاددهی است آیا از ابزارهای نوین آموزشی و امکانات دیجیتال استفاده می کنید؟ زمانبندی شما برای فازهای مختلف اجرای ایده به چه شکل است؟ (بهتر است در صورت امکان از زمانبندی های رایج در زبان نظام آموزشی یعنی نیمسال تحصیلی و ... استفاده کنید)، همچنین مکانی که ایده شما در آن عملی می شود را در این بخش ذکر کنید. برای مثال ۳ ماه در یک کلینیک بیماران سرپایی، یا یک سال در محل های متعدد در قالب برنامه آموزشی، یا ۱۰ جلسه یک ساعته در آزمایشگاه و...
۷	فرآیند ارزیابی موفقیت ایده	پارامترهایی که برای ارزیابی موفقیت ایده باید ارزیابی شوند به همراه روش و ابزارهای ارزیابی را در این قسمت مشخص کنید.	در این بخش توضیح دهید چگونه می خواهید بفهمید شما موفق به اجرای یک فرآیند موفق شده اید؟ چه چیزی را اندازه گیری یا ارزیابی می کنید تا به درک موفقیت یا عدم موفقیت برسید؟ به چه وسیله ای، با چه ابزاری و طی چه فرآیندی این پارامترها را ارزیابی می کنید؟ باید راهی مشخص کنید تا خودتان متوجه شوید آیا به آنچه متعهد شده اید برای اجرای فرآیند پایبند بوده اید؟ مثلاً اگر برای اجرای ایده خود تعداد جلساتی را پیش بینی کرده اید، به طور منظمی برگزار شده اند و تعداد حاضرین در جلسات به میزان ایده آل بوده است؟ آیا زمانبندی مورد انتظار محقق شده است؟

			در نگاهی دیگر شاید بهتر باشد واکنش بهره‌وران از فرآیند را ارزیابی کنید، مثلاً می‌توانید این کار را بوسیله فرم‌های رضایت-مندی بسنجید و یا روش‌های خلاقانه دیگر. و مهم‌تر از همه اینکه چگونه می‌خواهید ارزیابی کنید اهداف کاربردی که برای خود مشخص کرده‌اید محقق شده‌اند یا خیر؟ چگونه می‌توانید بگویید ایده شما به نتیجه مورد انتظار و ایده آل رسیده است؟ به عنوان مثال اگر ایده شما در حیطه یادگیری یاددهی است، شاید لازم باشد پارامترهایی را در نظر بگیرید و متعاقباً ابزارهایی را معین کنید که بوسیله آن‌ها به افزایش توانمندی و یادگیری دانشجویان بپردازید و یا اینکه تغییر در رفتار و عملکرد گروه‌های ذی نفع مختلف را در اثر اجرای فرآیند ایده ارزیابی کنید. در این بین، به این نکته توجه کنید که زمانبندی فازهای مختلف ارزیابی موفقیت را نیز باید در ذهن داشته باشید. به عنوان مثال در یک نیمسال دوبار ارزیابی انجام می‌دهید؟ مکانیسمی طراحی می‌کنید که بطور مداوم به ارزیابی ایده بپردازد؟
۸	چشم انداز نهایی ایده و قابلیت تعمیم پذیری	در این بخش بیان کنید که در صورت موفقیت این ایده چه چیزی در روند آموزشی علوم پزشکی دچار تغییر می‌شود و تأثیر آن بر گروه-های مختلف دخیل در امر آموزش به چه صورتی خواهد بود. تأثیراتی که عملی شدن ایده بر آینده حرفه‌ای دانشجویان می‌گذارد و نهایتاً تأثیری که بر فرآیند ارائه خدمات بهداشتی درمانی به جامعه و بیماران بجای می‌گذارد را بیان کنید. همچنین قابلیت تکرارپذیری فرآیند حاصل از این ایده در مراکز آموزشی مختلف را در این قسمت به طور مختصر توضیح دهید.	در این بخش به این موضوع بپردازید که نتیجه نهایی حاصل از ایده شما در ابعاد گوناگون اعم از فرآیندهای آموزشی، توانمندسازی فراگیران و در نگاهی جامع‌تر ارتقای آرایه خدمات سلامت به جامعه به چه شکل است. سعی کنید در صورت امکان ایده خود را در برطرف کردن معضلات حوزه سلامت که به نوعی با آموزش فراگیران مرتبط است مواجه کنید. آیا ایده شما می‌تواند این مسایل را پوشش دهد؟ آیا ایده شما موجب تغییر نگرش ذی نفعان مختلف در امر آموزش و تغییر اساسی در عملکرد آنها می‌شود؟ بعنوان مثال می‌توانیم بگوییم اگر ایده شما مرتبط با بهبود مهارت‌های فراگیران پزشکی در امر تشخیص باشد، در آینده توانمندی پزشکان عمومی در این حیطه بهبود می‌یابد و متعاقباً نظام ارجاع به این وسیله به صورت اثربخش‌تری استقرار می‌یابد. در خصوص تعمیم‌پذیری ایده و تکرارپذیری آن صحبت کنید. توضیح دهید آیا ایده شما انعطاف‌پذیری لازم برای اجرا در شرایط مختلف از نظر امکانات را دارد؟ به این نکته اشاره کنید که آیا بومی‌سازی ایده شما امکان‌پذیر است؟

